

LO GERONÉS

SEMANARI DE AVISOS Y NOTICIES

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1'25 id.
Estranger	1'50 id.

Un número 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

CORT-REAL 7-1.er

Any 4.

SECCIÓ GENERAL

Circular de la Unió Catalanista⁽¹⁾

Al cumplirse l' terme reglamentari de duració de sas funcions, aquesta Junta Permanent creu de son dever dirigir-se á las Societats adheridas á la Unió Catalanista y als senyors Delegats de la mateixa, pera dár-los hi compte dels principals actes realisats durant aquest temps y dels més importants fets en que ha intervingut. La excepcional trascendencia dels aconteixements que, relacionats ab lo Catalanisme, s' han produhit aquest any, exigeix, al nostre entendre, que aquesta Junta expliqui oficialment no sols los acorts presos per sa propia iniciativa, sinó també las rahons que justifiquen la seva actitud en los conflictos sobrevinguts en Mars prop passat, conflictes que, com han reconegut fins molts dels nostres enemichs, no foren pas provocats pels nostres atreviments ni per las nostres exigencias, sino per las intemperancias de certa prempsa centralista y per la especial manera de procedir del allavoras Governador Civil de Barcelona. Vindrà á ser, donchs, la present circular, com un extracte de la historia del Catalanisme en 1897, historia que convé quedí ben gravada en la memoria de tots los bons catalans, porque las enseñanzas que se'n desprenden y las consecuencias que se n' han de deduir, son indispensables pera fixar lo criteri á que devém subjectarnos al exposar las nostres reivindicacions.

Poch després de comensat l' any, sorprengué á Europa la noble determinació del Rey de Grecia, qui, inspirantse el l' esperit de son poble, havia près la coratjosa iniciativa d' intervenir en defensa dels desventurats cretenchs, que ja de temps lluytavan contra llurs indigneus opressors. La resolta actitud del monarca grech aixecá un crit unánim d' aplaudiment per tot arreu ahont hi ha cors entusiastas que s' apassionan per los generosos rampells: no havia pas de ser nostra patria la que deixés d' associarse á las expressivas manifestacions fetas per tants y tants pobles á favor dels fills de la heroyca Grecia, que magnánims y decidits marxavan als socors de llurs germans. Per dissort, no está ja Catalunya en estat d' armar expedicions com las que durant lo sigle XIV tant contribuhen á retardar la cayguda de imperi bizantí; més ja que aixó no, podia y devía enviar al poble helénich un testimoni de sa admiració y de la simpatia ab que veyá la noble y arriscada empresa de deslliuració que havia escomés. Ressó d' aqueixos sentiments del poble catalá fou aquell elocuent missatge trasmés al Rey Jordi I, en lo qual la destra ploma d' un distingit correligionari nostre sapigué expressar ensembs que 'ls fraternals sentiments que 'ns inspiran Grecia y Creta, lo plany de Catalunya person estat d' avuy y sa inextinguible aspiració de recobrar sos drets y sus llibertats perdudas. Firmavan aquell elocuent missatge gayre bé totes las associacions y tots los periódichs catalans que ab esperit catalá travallan per l' avens moral y material de Catalunya, y si be tant numerosas y respetables firmas no ostentavan cap títol de representació oficial, representavan molt bé l' esperit y la voluntat de la inmensa majoria dels nostres compatriots. Tant ho comprendugu aixís tothom, que ni durant la

(1) Al esperir lo terme reglamentari de sos poders, la Junta de la Unió Catalanista, que ab tant d' acert ho presidit D. Antoni Suñol, ha dirigit als numerosos delegats de la primera entitat catalanista aquesta notable circular qual lectura detinguda recomaném als nostres suscriptors.

Diumenge 19 de Dezembre de 1897

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletons, etc., que 's remetin á la Redacció, se'n donarà compte en lo Setmanari

Núm. 192

acerba polémica que va suscitar la publicació d' aquell document, ni en cap altra ocasió després, se'ls ha ocorrèt als periódichs no catalanistas que 's pubican á Catalunya discutir lo dret y la rahó abque 'ns haviam atribuhiit la representació del poble catalá, limitantse, 'ls pochs que combateren lo Missatge, á criticarne lo qu' ells ne dihuen las nostras exageracions.

La política sense entranyas dels Estats que avuy s' anomenan grans potencias, y que demá qui sab lo que serán, feu primer impossible l' exit de la ardida empresa intentada pels helens, y contenint després lo moviment expansiu dels pobles balkánichs, encara no del tot redimits, los destorbá dellençar demunt del opressor de tots ells, deixant aixís la débil Grecia sola enfront del poderós imperi otomá. Esperém que Deu, qu' es amo y senyor de reys y pobles, no deixará per molt temps triomfant la injusticia, y aixís com las primerías d' aquest siglo vegeren l' aubada del renacement de la que fou mestra d' Europa, las primerías del vinent veurán sa completa redenció.

Los virulents atacs que la prempsa centralista 'ns dirigi ab motiu del Missatge, no pertorbaren en poch ni en molt la nostra tranquilitat. Del cárrech que se 'ns feren allavors, parions dels que se 'ns solen fer sempre, los uns los tenim com á títols d' honor y 'ls altres los despreciém desdenyosament, puig altra consideració no mereixen los insults de certa mena. No va, donchs, aquesta Junta pendres lo travall de contestar á ningú, segura com estava d' haver ben interpretat los sentiments dels bons catalans; més aquesta actitud que á nosaltres nos imposava l' nostre cárrech, no devia pas adoptarla també la prempsa catalanista, que no podia deixar passar en silenci certas afirmacions y certs atreviments dels nostres detractors. La polémica que ab aquest motiu va entaularse, dongué pretext á l' autoritat governativa pera intervenirhi ab lo criteri estret que tantas voltas se 'ns ha aplicat per part dels governs centralisadors que desde fa quatre sigles malmenan la Espanya, y un dels nostres portantveus, *La Renaixensa*, fou objecte de dues denuncias del fiscal per uns articles que 's consideraren criminosos. Estant aquellas denuncias ajustades á lo que disposan las lleys generals del Estat y tenint confiança en la rectitud dels tribunals de justicia no hi havia motiu per adoptar cap resolució extraordinaria; pero quan, no content lo senyor Governador ab las denuncias, prengué las arbitrarias disposicions d' interrompre una vetllada que estava celebrant lo Centre Catalá de Sabadell, y de suspender la publicació del periódich denunciat y de *Lo Regionalista*, entengué aquesta Junta que era arribada la hora de que la Unió Catalanista formulés, en forma digna y mesurada, una enèrgica protesta contra l' abús d' autoritat que ab nostres companys de causa s' estava cometent. Aumentava lo odiós de la expoliació exercida en la propietat d' honrats ciutadans, lo fet d' invocar para realisarla la suspensió de la ley de garantías acordada tant sols «com á mida indispensable pera perseguir ab bon exit, als autors del sagnant atentat» comés l' any anterior pels anarquistas: no es estrany, donchs, que la nostra actitud obtingués en aquellas circunstancies la aprobació unánim de tots los catalans als que las miserias de la política no han fet perdre las nociions de la dignitat y de la justicia.

No cal pas historiar minuciosament aquells memorables successos; basta al nostre objecte recordar las imponentes manifestacions realisadas per lo jovent de la nostre Universitat, secundat per totas las classes socials y entusiastament dirigits pels valents socis del Centre Escolar Catalanista, que tantas mostres de valor cívich ha dat en cent ocasions, y que mereix certament aquest públich testimoni de gratitud y admiració.

En tant los estudiants catalans davant ab llur viril y seria conducta, penyora de lo molt que la patria pot refiresser d' ells en lo perviire, i si en el mateix inter-

deliberava, reunida ab sos ex-Presidents y otras persones significades del nostre camp: d' aqueixas deliberacions ne sortí'l manifest del 16 de Mars dirigit *Al Poble Catalá*, que fou rápidament escampat per tot Catalunya en número de més de cent mil exemplars. Del efecte produxit per aquella concisa y energica proclama no n' hem pas de parlar nosaltres: tant sols hem de fer constar que las adhesions rebudes per aquesta Junta en aquells días sobrepasan á tot lo que podíam imaginar. Fou entre elles la més valiosa, no sols per la espontaneitat ab que 'ns va ser oferta, sino per sa especial significació, la que 'ns portá'l partit federal en la nit del 17 de Mars, acte memorable que 'ls catalanistas van agrahir com se me reixia, y que 'ns permet esperar que l' jorn que convingui, tots los bons catalans sabrán ajuntarse sota 'ls plecs de la bandera de la patria.

Continuaren las manifestacions públicas lo 19 de Mars, més entusiastas é imponentes encara, pero, no volgúent aquesta Junta extremar los procediments, tant perque el catalanisme no es un d' aquells partits als que convéla bullanga y l' desordre, com pera no assumir la immensa responsabilitat, que ab tanta *sans façon* solen acceptar los polítichs ambiciosos, de jugar ab la vida y la llibertad de llurs ardorosos adeptes, disposades cesesin las manifestacions en la vía pública, reservantse realizar aquells altres actes que 's considerés convenient dur á cap pera demostrar que insistíam en la nostra actitud de protesta. En efecte, convocá aquesta Junta'l Consell de Representants, proposantli trasladar á Gerona la Assamblea que devia celebrarse á Vich, per pertanyer aquesta ciutat á la província de Barcelona, quals autoritats no era fácil nos la deixessin celebrar. Aprobada pel Consell aquesta proposició, comensárem totseguit á fer los travalls necessaris pera donarli cumpliment, essentnos ben satisfactori'l fer constar que si en los moments de perill nos vegérem sempre rodejats de tots los nostres correligionaris, fins d' aquells als qui llurs particulars ocupacions privan habitualment de pendre una part activa en las nostres tasques, en los moments de feyna estiguérem secundats també per tothom, en especial pels socis del Centre Escolar y de la Popular Regionalista. La Assamblea va celebrarse, com vosté sab, lo 25 d' Abril, y fou la més important de totas las que fins ara ha organitzat lo catalanisme, puig hi prengueren part 315 delegats y enviaren llur adhesió molts altres que, sabentlos prou greu, no hi pogueren assistir. De tots los indrets de Catalunya n'hi comparegueren: del Pirineu al Ebre y del Noguera á la mar, gayre be no va quedar comarca que no hi tingüés representació escullida y numerosa. Hi havia industrials y propietaris, homes de carrera y menestrals: lo que no hi havia era empleats de partits ni vividors de la política. Al bon exit de tant memorable acte hi va contribuir, sobre tot, lo despertament que en l' esperit del nostre poble havíen produxit los successos que hem relatat, pera seria injust no reconeixer la part considerable que en sa organisació prengueren totas las nostres Associacions, en especial la Centre Catalanista de Gerona y sa comarca.

Las declaracions allí votadas per unanimitat, foren profusament repartides per tot Catalunya: si las reclamacions y protestas que en elles se fan no trobaren ressó en las esferas del Govern, nosaltres sabém que 'n trobaren y fort en los cors de nostres compatriotas; y si ab elles no lográrem que 's repararessin las injusticias comesas pel Governador de Barcelona, lográren evidentment, y aixó es sense dubte millor per la nostra causa, que 'l número de catalanistas aumentés en gran manera.

Finidas las tasques de la Assamblea de Gerona, convocá aquesta Junta'l Consell de Representants pera discutir y aprobar la reforma dels Estatuts que ja de temps estava en estudi, pero que no s' havia pogut minir á ciur les correspondents sessions que

hem relatat. Després de distingidas y laboriosas discussions á darrers de Juny quedaren definitivament aprobats en la forma que podrà veure vosté en l'exemplar que tenim lo gust de enclourelí y que no se li ha enviat avans per lo que aném á esplicar.

Cumplint ab lo que prevé la lley d'Associacions, en 5 de Juliol foren presentats al Govern civil los referits Estatus, haventse negat á admetrelos l'empleat gefe de la Secció de Vigilancia, qui alegá que tenia ordre terminant de son superior gerárquich de rebutjarlos por estar redactats eu catalá. No havent lograt que la nostra estimada parla fos considerada *llengua nacional* en las oficinas del Govern civil, recabárem pera ella la consideració de *llengua extrangera*, á qual efecte acompanyárem una traducció castellana autorizada per l'intérprete jurat y erudit filólech D. Ramon Arabia y Solanas, segons s'acostuma á fer quante presentan en las oficinas públicas documents escrits en idiomas extranyos. Ni la consideració que hanrian obtingut lo dinamarqués ó'l xino meresqué la nostra parla al senyor governador Hinojosa, y, en vista de lo que prevé l'article quart de la avans esmentada lley, ne fèrem aixecar acta notarial, tant pera deixar á salvo'l nostre dret, com pera que quedés constancia auténtica del respecte y consideració que ab la llengua catalana tenia aquell funcionari del Govern Central. Lo procediment d'aquell senyor, no obstant, si se va indignarnos, com indigna sempre'l desconexió d'un dret que tot ciutadá ha de considerar sagrat, no ns va venir de nou: los successos del passat Mars nos havian convensut prou y massa del carinyo que el govern conservador tenia á Catalunya.

Ab lo canvi de política que darrerament tingué lloc, va iniciarse en aquesta província un altre procediment ab las entitats catalanistas, com ho prova'l haver deixat sense efecte las draconianas disposicions presas per son antecessor contra la nostra premsa. Aixó ns decidí á presentar altre volta'l's Estatus reformats. Lo nou governador los va admetre acompanyats de la traducció castellana, tal com se fa ab los documents redactats en llengua extrangera, demostrant tenir pera'l idioma catalá més consideració de la que li tingué'l Sr. Hinojosa. Mentre arriba'l dia en que la nostra venerada parla ocupará'l lloc que li pertoca, convé tinguém present lo succehit: per aixó aquesta Junta ha cregut de son deber recordarlo á tots los membres de la Unió.

Vigents ja'l's Estatus reformats, d'acort ab lo que els disposan fou convocat lo Consell general, lo qual, en sessió del dia 5 d'aquest mes, elegí pera formar la Junta Permanent de la Unió Catalanista als senyors següents:

President, don Antoni Gallissá y Soqué, arquitecte, de Barcelona.—Vice-president, don Jaume Carner y Romeu, advocat, de Vendrell.—Tresorer, don Enrich Prat de la Riba y Sarrá, advocat, de Castellter-sol.—Vocals: don Jaume Arús, notari, de Vilassar de Mar; don Joan Millet y Pagés, comerciant, del Masnou, y dou Antoni Utrillo, artista, de Menarguens.—Secretari, don Jaume Maspons y Camarasa, advocat, de Granollers.

Tots ells son prou coneguts dels nostres correlligionaris; llurs noms son valiosa penyora del acert y fermesa ab que serà dirigit lo catalanisme en lo viuent període, y segura garantía de la constància y patriotisme ab que serà continuada la propaganda dels nostres ideals. Podém, donchs, mirar lo pervindre ab serena decisió, persuadits de que, si tornan á venir días de proba, los nostres representants sabrán deixar en bon lloc lo nom de la Unió Catalanista.

Y que aqueixos días de proba vindrà, no cal dubtarlo. La situació tristíssima en que han posat la Espanya 'ls actuals partits y 'ls actuals sistemes, no permet augurar pera aquest desgavellat Estat sino trastorns y ruina. S'acosta, tal volta més depressa encara de lo que nosaltres creyém, la hora de la liquidació de que parlava un dels capithosts de la política centralista, y d'aquesta liquidació n'ha de resultar inevitablemente lo que resulta de totes las liquidacions de desordre y de disbauxa: crims, revolucions y miserias.

Si Deu no disposa que 'ls que ns governan, que avuy semblan volen cambiar de procediments, perseverin en la bona via que han empresa; si la nissaga que predomina á Espanya, estemordida á copia de desastres, no s'esmena y cambia de soca á arrel son sistema absorvent y dominador, deixant als altres pobles de la Península que's governin segons entenguin, ab arreglo á llurs peculiares lleys y costums: ha de venir per forsa un terrabastall que ho sotraquejará tot, somoguent fins als fonaments y ensorrant, potser, cosesé institucions dignas de veneració y respecte. Quan

aquest terrible moment arriu, hem d'esperar que per sobre'l munt de cendra y runas que ha de deixar lo terratremol, lo poble catalá sabrá aixecar-se y novament emprendre la via del progrés y de la civilització, cumplint aixís la missió que Deu li te senyalada, y de la que ha viscut tant temps oblidat, tal volta com á cástich del error comés á Casp á las primerias del sigle xv.

Esperém, donchs, ab plena fé, y tot esperant, anem instruïnt y educant al nostres fills; perque si á la hora de las supremas reivindicacions nosaltres ja no hi fossim, hi hagi qui sápiga dirigirlas per las vias que reclaman l'honor y la gloria de Catalunya. Aquest travall de ferma propaganda l'hem de fer en tot temps y en totes ocasions, sense recordarnos poch ni molt de si arribarém nosaltres á culirne'l fruyt. Ab la mateixa constància ab que 'ls insectes preparan l'aliment á las larvas que encara han de neixer, aném nosaltres preparant la nutrició intel·lectual de las generacions que ns han de succehir. Aquesta enlayrada idea d'abnegació y d'altruisme es lo que va inspirar als poetas que comensaren á desvetllar lo nostre poble, en ella inspira desde son naixement tots sos actes lo Catalanism y en ella ha procurat inspirar aquesta Junta d'ensà que 'l vot de sos companys la va posar en aquest lloc d'honor. Ditzosos nosaltres si 'ls nostres cuydados han lograt que s'arrelés y prengués usana l'arbre plantat per los que ns precediren.

Barcelona 12 de Desembre de 1897.—Antoni Sunol, president.—Emili Saguer tresorer.—Narcís Verdaguer, Joan B. Galí, vocals.—Lluís Marsáns, Jaume Maspons y Camarasa, secretaris.

Noticies

Oficials

AJUNTAMENT—Sessió del dia 15 de Desembre.—(2ª convocatoria.)—Reunits 9 concejals baix la presidència del arcalde don Antoni Boixa, prengueren los acorts següents després de llegida, y aprobad la acta de la sessió anterior.

Aprobar comptes per valor de 420'15 pessetas.

Destinar las 220'26 pessetas enviadas pel Sr. Governador com a producte de la corrida de beneficencia á socorrer als soldats malats de Cuba y Filipinas y dar las gracias als organitzadors de la festa.

Aprobar lo projecte de modificació de rasants dels carrers de Bellatre, Llop, Caputxinas, Plaça de la Catedral y carrer de la Força, exposantlo al públic per durant 20 dies.

Reparar interinament las comunas del Teatre y arreglarlas després de Nadal.

Adquirir plantas pels jardins de la Devesa.

Senyalar lo dia 26 d'aquest més pera la subasta del tablado del Teatre.

A petició del Sr. Ciurana, manifestà la presidència que se facilitaria ab anticipació als senyors concejals una nota dels assumptos que han de tractarse en las sessions.

Gracias á Deu, que després de tant temps podem parlar d'una noticia bona. Lo Govern ha fet saber d'una manera oficial que tots los capitossos de la insurrecció filipina s'han presentat al Governador general d'aquelles illes y que 'l dia 27 d'aquest més s'embarcarán pera'l extranger. No volem saber lo qu'axó hagi costat, puig, sia'l que sia, tot es preferible á la continuació indefinida d'una guerra que sempre hauria costat molt més y que sobre tot hanria costat la vida de molts pobres soldats. Lo que are falta es que 'l Govern d'Espanya aprofiti la llisso y usi ab Filipines procediments distints dels acostumats. La realisació d'axó es en nostre concepte lo més difícil, donchs, com se vol que 'ls nostres vells partits prescidexin no direm ja d'idees preconcebudes, sino ni siquiera d'abussos inveterats en lo Govern de payssos llunyans, quan l'experiencia ns está demostrant que no volen ni saben prescindirne eu la governació de les províncies de la mateixa península? Aquí ni s'abandonan los ideals centralistes, ni la guerra constant y solapada á tot lo que fa olor regional, ni, sobre tot, se respecta y s'considera als ciutadans; tot al contrari, se mantenen y s'enlaiyen caciquismes pera profit exclusivament personal y se vexa y s'exploata y s'dexa vexar y explotar al pais impunemente, y dihem impunemente perque les matexes autoritats de tots los ordes qu'haurian de evitarlo, son les que ab la seva conducta y ab las seves disposicions més fomentan y contribueixen á agravar lo mal. Hem arribat á un extrem en que la rabò y la justicia res, absolutament res significan, y més poderosos que elles son la conveniència, la voluntat de personnes determinades. Es'l absolutisme major y de més mala lley que pot sufrir un pais; donchs ni obeheix á cap principi ni s'apoya en cap motiu de conveniència pública. Y consentint aixó 'l Govern y vivint los partits polítics en la península aquesta vida migrada de favoritisme y d'imposicions, es impossible que sápigan aguantar en les colonies una administració digne y recte. Lo mal s'ha de corregir per tot y no es garantia de la conducta que s'hauria de seguir á les colonies la que s'observa en la governació de les províncies.

Si de lo que actualment passa ne fem responsable al partit que ara governa, la conducta dels partits que avuy están en la

oposició no es tampoch menos censurable. Tots ells parlant triotisme y cap obra patriòticament, ni cap se preocupa de gens ni mica. Lo partit cayut, lo conservador, ja quasi no existeix: los odis entre Eu Romero Robledo y Eu Si... se concretan á tirar llenya al foix, sense altre mira que la de fitarse de lo que puga succehir, ó sia de les desgracies de la ció. Los uns se diublen autonomistes per principis, los altres ristes, y uns y altres demanar guerra y sang y procuran legítimament explotar l'amor propi, la vanitat d'un general quin de ser y quina conducta es la negació dels principis que man. Primer es lo partit que tot: aquest es lo patriotism politichs espanyols.

—Ab lo titol de Eden Concert s'ha inaugurat á Gerona *café chantant*. Després de la Plaça de Toros, ja no s'ha feta més que axó pera posar-se á la altura, en més flamenquisme, de qualsevol capital espanyola de primers.

—Ha mort á Pont de Molins don Joan Grau secretari d'aqueill Ajuntament, tio matern de nostre company de reis don Josep Morató y Grau. Rebi nostre company y familiar pressió de nostre condol.

—Llegim que 'l nou arcalde de La Bisbal, don Joseph Fina, ha establert en son despach y en las sessions lo lloc oficial. Suposem que aixó vol dir que obligarà á tothom á en castellà. Ja poden estar contents los bisbalencs de la sortida del arcalde; tots serán felisos. Y quia goig fer aquest bilet no paliunti més que la hermosa habla, sembla ministeri, y á las sessions quins discursos si deurán esperar un parlament en petit. La enhorabona Sr. Fina per questa pensada.

—Acaba de publicarse lo número 119 de la Revista quinical ilustrada *Las Misiones Católicas* que crida la atenció son variat y curiós text.

—Avans de finir l'any, lo notable escriptor mallorquí Miquel S. Oliver donarà una conferència en l'Ateneu Barcelonès.

—S'anuncia per la vinenta setmana la sortida de dos periodicals catalans, *L'Olla y Lo Conceller*, que veuran la llum pública á Barcelona.

—La Junta permanent de la Unió Catalanista ha dirigit entusiasta felicitació al Ajuntament de S. Felius de Codina haver decidit rotular tots los carrers d'aquella població en gua catalana. Al dirigir justos elogis á dita corporació municipal, manifesta son desitj la Junta Permanent de que l'piritual exemple donat per Sant Felius de Codina sia seguit a los municipis de la nostra terra, fins á lograr que las poblacions de Catalunya se presentin tal com deuen ser, aixó es catalans en totes las manifestacions de son espíritu de sa activitat.

—Diu lo *Diario de Gerona* en sa edició d'avans d'ahir: «L'Ajuntament està, segons sembla, gestionant proprietarys del Ilm. Sr. Bisbe la manera de poguer portar simultaneamente la construcció de una presó y lo Seminari Ciliar.»

Nostras notices concordan ab las del colega y no està més que procurés l'Ajuntament la manera de conseguir la finalització del cuartel de S. Francesch.

—Ha mort á Castelló d'Ampurias D.ª Dolores Riembau Goy, mare de nostre estimat amic l'advocat d'aquest cas, don Enrich Negre y Riembau. Acompanyem á nostre amic en la seva mort.

—Ahir va inaugurar-se en nostre Teatre la temporada de l'Orfeó Català, actuant una companyia de opera composta de quasi tots mateixos artistas que trevallaren en las pasadas firas. Per la seva arrendatari ha trobat companyia. La por de perdre el dipòsit veu que ha produït gran efecte.

—Dimars passat en la Delegació d'Hisenda de Barcelona s'ha llegida la denuncia, no's pogueren de cap manera entendre las firmas dels denunciant que, com diiguérem, representades per tres gargs de tinta. Lo senyor Delegat preguntà si s'havia citat als denunciant, y enterat de que no se sabia ni abont vivian, ni qui eran, ni constava en la denuncia que haguessin presentat la cedula personal, declarà que la denuncia no venia en regla; que s'preguntés á la Direcció general, que donat curs á la denuncia, si coneixia tots aquests datos y que en cas negatiu se cridés per edictos oficiais la presentació dels denunciant, ja que, segons se dedueix de la denuncia, viuen a Barcelona.

Don Lluís Buxeras, que com á quete, representava á la investigació, aixó es, era'l fiscal, diugué que ell personalment assistí ala Junta per lo gran interès que tenia en aquest assumpte y pera promoure una qüestió incidental baix lo maleix punt de vista que l'havia plantejada lo senyor Delegat y ademés per manifestar sa opinió de que la denuncia no devia ni podia presentar per falta de fonament, ja que es indubitable y consta á tothom que l'Orfeó Català no fa un negoci del art musical y si que trae ab gran desinterés, entusiasme y èxit pera la cultura musical de Barcelona en particular y de Catalunya en general.

Lo senyor Delegat sospengué l' acte fins à nou avis.

—S' ha constituit à Berga una societat ab lo títol de «Foment Regionalista» que, com indica ja son, nom, té per objecte la reivindicació de la autonomia de Catalunya. Desitjem à la nova societat molts anys de vida.

—Han singut nombrats individus de la Junta Delegada del Excm. Ajuntament de Barcelona y de la Comissió Organisadora de la IV Exposició de Bellas Arts, en aquesta ciutat, lo Ilm. Senyor Vicari General don Ramon Font, don Joseph Ametller y Vinyas, don Francisco Vinyas y Serra, don Joaquim Botet y Sisó, don Joseph Pascual y Prats, don Manel Cazurro y don Joseph Torelló.

VARIETATS

EL SANTUARI DE NÚRIA

(Acabament)

Lo Noy Jesús que está sentat sobre son genoll mítex de llarch un pan y mitj quart, y es de la mateixa fusta, color y afabilitat; sos peus descalços; sa actitud molt expressiva; ab la mà dreta dona la benedicció y ab la esquerra sosté un llibret que apoya sobre son genoll. Sos vestits, si bé son travallats del mateix color que ls de la Verge, tenen no obstant la forma de sach. Ab gran majestat y grandesa està col·locada la gloriosa Imatge sobre el sagrari del altar major, en un lindíssim camaril, fet á costas del excelentíssim Sr. Compte de Peralada D. Guillem Rocafull y Rocaberti.

V.

La gran afluencia de viatgers que la visitau, feu que en l'any 1639 se li edificés una capella més digna y espayosa que la que tenia primitivamente. Tres anys estigué en construcció, atenent que en aquell terreno no pot trévallarse si no al estiu, s' veurá que la deixaren llesta molt prompte. Des de l'any 1642 ha continuat tal com promte diré, pero avuy dia està quasi coverte altre més moderna, elevada, sumptuosa y artística, á qual si l' arquitecte de Llivia, don Calixte Freixa, està en lo santuari ultimant los treballs pera darli forma arquitectònica y á aqueix efecte se segueixen recullint almoynas dels fidels. L' impuls de las obras es degut al zel del Excm. Sr. Cardenal Casañas, que profesa especial devoció á la Verge de Núria.

El temple que 'ns ocupa té 63 peus de llarg y 30 d' ample, sens contar la profunditat dels altars. El presbiteri, en el que creman tres llantias de plata, de gran pes, es bastante espayós, y es tancat per una reixa de ferro, desde l'any 1866. Fora d' aquell, te la iglesia dos capelles: en la de la part dreta hi ha un antich quadro de S. Pere y S. Bernat, del que penja altre llantia també de plata: y en l' altre costat el de S. Antoni de Padua.

Al entrar se veu una pica d' ayqua beneyta de ben trevallada pedra, y sobre d' ella, ocupant tota l' amplaria del temple, un cor treballat tot de bona fusta y capás pera 100 personas ab un petit armonium.

Pera el culto de la Verge hi ha riquíssims vestits, magníficas albas, hermosas casullas, càlsers, patenes y altres objectes sagrats de molt valor. Sas parets estan plenas de ex votos y ciris. Entre los regalos preciosos figurau el que feu D. Alfons Maria de Borbó, germà del Sr. Duch de Madrid, lo dels senyors marquesos de Dou y el de dues senyoras francesas.

VI.

Junt á l' iglesia hi ha las casas de Loreto y de Betlém, ahont s' allotjan los viatgers, y encara que baixas son bonas y proveïdes de llits nets en las 54 habitacions, capasses y decentas, moltas de las quals no han sigut encara utilitzadas. Lo servey de la fonda satisfà lo gust més delicat, pues se serveix á cubert y á raccions á satisfacció de tots los gustos y classes. Los que no volen anar á la fonda tenen també cayna y los accesoris que necessitan.

VII.

Una de las excursions bonicas es la de pujar á visitar la cova de Sant Gil, avans de la qual se trova també la de Amadeu que fóu l' encarregat d' erigir lo primer temple, encara que senzill, á la Verge de Núria. La cova dita de Sant Gil que 's trova sobre la montanya de la mateixa font, avans citada, està en lloc bastant escabros abont l' abat seu penitencia. Allí s' hi aixeca una grossa creu en que s' ih liegeixen aquests versos:

Romer que t' miras la creu
Recorda que equí estigué
Per alabar á son Deu
Gil d' Atenas qui vingué
Fugint del mundá plaher.

L' any 700 á la montanya
Hont feu penitencia estranya
Adorant la santa lmatje
Que 's venera en eix paratge
De Núria confi de Espanya.

Lo viatjer no pot menos de reconeixer sa impotència, alabará son Deu, y darli gracies per haver criat tantas maravillas, puig allí si que 's veu el poder y la mà de nostre adorabile Creador.

VIII
Pera la direcció espiritual resideixen continuament lo

Rvnt. D. Eudalt Batlle, párroc de Urtj, administrador del Santuari; el Rvnt. D. Francesch Jou, catedràtic de teologia del Seminari de la Seu de Urgell com a capellà de la casa, y el Rvnt. D. Agustí Pujol, catedràtic de Retòrica del mateix Seminari, com a predicador. Tots junts cantan diariament un Ofici en honra y gloria de Nostra Senyora y resan á la nit lo Sant Rosari, cantant los Goigs, la Salve y el *De profundis* per los devots difunts. Para la mateixa y altres cuidados hi ha personal suficient.

Tots los istius es visitada la Verge per los molts forasters (l' any passat arribaren á deu mil) que de totas parts y en particular de Ribas, Cerdanya, Ampurdà, Roselló y Camprodon acudeixen devotament á implorar gràcies especials y en aquella trovan el consol, la pau y alegría verdaderas.

MAGÍ MARTÍ Y BARJAU

(De *La Veu del Vallès*)

SECCIÓ LITERARIA

Mistral y 'l seu últim poema

(Continuació)

Sense arribar á aqueixa magestat simbólica que en la seva mateixa plenitud vital sempre te quelcom de freda, ó á lo menos de *parada*, lo Mistral sab donar tó d' epopeya al corrent mateix de la vida ordinaria de la seva gent: recordéu sino aquella crida comunicada de colla á colla de segadors per anar á buscar á Mireya; la pesca de la tunyina á la almadraba en «Calendau»; y veýeu lo pas de Napoleó per la ribera del Rose, *vensut y soberd'*; y sobretot aquella figura de Patró Apia, el mateix poema del riu, trassada sols á rasgos momentànis, com veient passar la bareda, pero fentnos sentir l' esperit que la comanda y anima; y en la que, á mon pobre entendre, 'l Mistral ha arribat á lo més ferm y calent de lo humà que ha produhit. Pero ja vos ho indico; s'ha de buscar en cops de llapis fugitus, excepte al moment final en que la figura 's quadra y despareix.

Per lo tendre, per lo de sentiment y gracia, per lo idílich virgilià, fresch y viril, ningú olvidarà una vegada que ho hagi llegit, las dues escenes de Vicentet ab Mireya, la de las moreras en plé dia iniciadora del esclat d' amor, retrayent y comparantla ab sa germana; y la de la cita á la nit que acaba demanantli un petó, apretantla contra sas galtas, y ella escorrentse y fugint tot fentli amorosa denteta. En l' embadaliment de l' Anglora pel seu primceps: en la petita escena que promet confis de boda al grumet del barco, hi experimentareu també un sentiment molt delicat y molt fondo d' aqueix gènero.

Pero tirant á lo tràgic ó tirant á lo idílich, presentant al seu poble vivint travallant, ó somniant y dalint, sempre canta á la seva gent, canta'l formiguer en que ell mateix se remena, ab paternal, ab un províndencial carinyo creador que es lo que dona tanta consistència y arrencada fonda de la realitat á la seva obra; com que á la present y á lo vivent dona'l carácter d' *historia*, ne fa monument viu en que hi brota la llegenda, que s' encarna ab l' ànima de la tradició, l' ànima terral, y tot plegat se fon y s' aixeca.

Aixís viu tot alhora lo present y reviu lo passat, se'n ampara de la llegenda, s' esfonsa fins en la superstició: contempla enamorat las festas, s' encara ab lo que llú, aplana ó exalta; ab lo que resplandeix y batega, de la historia de la seva terra, conqueritas, damas y guerrers, y sent brollar del seu pit veneració y entusiasme que s' esbravan retranyent las seves figures y las seves proeses; y ls Guillems del Curt Nas, y la Comtesa de Die, y ls Comtes Bossoms reappeixen y reviuen en lo «Calendau» y en lo «Rose», exaltant y comunicant ab lo seu esperit lo dels seus héroes, fent comunió á través dels temps, y tots plegats fonent historia. Aquí 's veu com es una l' ànima d' aquells héroes y la ànima d' aquell poble, en los moments valents de sa vida desconeguda; y l' ànima del que s' recrea y viu, y s' esplaya contemplantlos y cantantlos; y també com tots son fills d' aquella naturalesa y d' aquella rassa que s' distingeixen pel seu mitatge y pel seu estrambord. d' aquella terra ample y soleyada, y d' aquella gent que en sa poesia revelan tant dò del entusiasta transport. Y es que comunica ab tot, ab la seva gent, ab la naturalesa com ab la historia, ab calenta comunió amorosa.

La immediatitatem de lo que canta, que es ab tot lo que conviu y estima, dona un carácter *sentimental* (entenguis bé) y realista á sa producció, més encara que pel detall, vivesa y precisió de la pintura, pel sabent, pel gust y aroma de lo pintat, pel ambient que 's respira. Recordéu de la «Mireya», lo

*Cantas. cantas magnarello
que la culto es cantarello*

ab que comensa 'l cant de las desfulladoras de moreras, y que revé, que torneu á sentir ab prou feyna vos *distrayeu* de lo que passa com en mitj del camp lo cant adormidor de las cigala.

La sensació del medi, de la naturalesa, cantant un poble dels que tant viuen al ayre lliure, hi es molt fortá á n' en Mistral; pero no de la naturalesa sola, desligada, sino en relació y comunicació vivent ab l' home. La Crau y la Camarga, la planura peregrina y la planura pantanoza; lo Rose roncadó y ample; lo

Mistral que tot ho doblega pero que á tots los revifa; y 'l Sol, lo Sant Sol que

*coungréto
Lou travai e li cansoun
B' l amour de la patrio,
E sa douço languisoun.*

son fondo vivent y atmòsfera agitant de la seva poesia que tota la penetran.

Quina suavitat, quina *humanitat* que te aquell miratje de la Camargal Mireya, sota del foix que Juny escampa, camina, camina, camina:

*La bluio capo soulelanto
S' espandissé, founso brihanto.
Courounant la pabur de son vaste contour...*

«La blava capa soleyanta s' estenia fonda, brillanta, coronant la maresma ab son ample contorn...»

Ella avansa fadigosa y adelarada cap á aquella ciutat voltada d' arbres que se li figura veure en mitj de la plana ardorosa y deserta.

*Mai au mai cour, au mai vario
La ressemblanç que l' esbriho,
Au mai lou clar tableau de liven se fai seguit
Obro rano, sutilo, alado,
Lou Pantasi l' avie plado
Em' nn rai de souleu, tencho emè li coulour
Di nivouloun: sa tramo febbo
Finis per tremoula, ven trebolo,
E s' escrancs coume uno nebló.
Mireio resto soulo e néco, á la catour.*

«Pero com més ella corra, més varia la apariencia que l' enlluerna; més la clara aparició de lluny se fa seguir. Es obra vana, subtil y alsada; lo fantàstich, lo follet de las endiabluras, l' havia filada ab un raig de sol y pintada ab los colors dels nuvollets: la seva trama esfumadissa acaba per tremolar, s' enterboleix y s' desfa com una boyra. Mireya, 's queda sola y esvanida en mitj de la calor.»

Sentiu com pren, vos adonéu com posa y deixa la naturalesa al sér humà? Experimenteu la sutilitat y la plenitud d' aqueix miratje?

Y, cosa singular! Aqueixa ilusió atmosfèrica y aqueixa positracció ó venciment fisiològica, sembla que 'ns preparan, que son grau, per una altra tota etérea y espiritual. Tot es un mateix rastre que la poesia d' en Mistral misteriosament recorre y fins á nosaltres fa arribar. Fixeu-se, sino, en lo que vé després.

(Seguirà)

SECCIÓ COMERCIAL.

Mercat de Gerona del dia 18 de Dezembre

Especies.	Mesures.	Pessets
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	18'00
Mestall.	»	18'50
Ordi.	»	95'
Segol.	»	00'
Civada.	»	9'
Besses.	»	14'
Mill.	»	16'00
Panis.	»	9'
Blat de mera.	»	15'00
Llobins.	»	9'
Fabes.	»	14'00
Fabó.	»	13'50
Fassols.	»	25'
Monjetes.	»	21'75
Ous.	Detzena.	1'40

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

- Diumenge, 19.—S. Nemesi.
- Dilluns, 20.—S. Domingo de Silos.
- Dimarts, 21.—S. Tomás apostol.
- Dimecres, 22.—S. Zenon soldat.
- Dijous, 23.—Sta. Victoria mr.
- Divendres, 24.—St. Delfi b.
- Dissapte, 25.—La Nativitat de Nostre Sr. Jesucrist.

QUARANTA HORES.

Avuy se treben en la Iglesia de las Beatas

SECCIO D'ANUNCIS

SORTIDAS DELS TRENS

LÍNEA DE TARRAGONA Á BARCELONA Y FRANSA

De Gerona á Barcelona

	Mati	Tarde
Corréu.	6'48	
Cárrega.	10'37	
Omnibus.	3	
Ràpit.	5'09	
Los trens correus y ómnibus portan cotxes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a . El de cárrega de 3. ^a y el ràpit de 1. ^a y 2. ^a .		

De Gerona á Port-Bou

	Mati	Tarde
Omnibus.	8'39	
Cárrega.		12'43
Mixte.		5'40
Correu.		7'35
Lo tren ómnibus porta cotxes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a el de cárrega y mixte de 2. ^a y 3. ^a y el correu de 1. ^a y 2. ^a .		

LÍNEA DE SAN FELIU DE GUIXOLS Á GERONA

De Gerona á San Feliu

	Mati	Tarde
Tren de banyistes (Juriol y Agost).	5'09	
Correu.	8'54	
Mixte.	11'44	
Mixte.	3'22	
Correu.	5'35	
Tots los trens portan cotxes de 1. ^a y 2. ^a classe.		

De San Feliu á Gerona

	Mati	Tarde
Correu.	4'32	
Mixte.	7'30	
Correu.		12'44
Mixte.		2'50
Tren de banyistas (Juriol y Agost).	5'40	

LÍNEA DE OLOT Á GERONA

De Salt (Gerona) á Amer

	Mati	Tarde
Núm. 2.	9'10	
Núm. 4.		3
Núm. 6.		6

Tots los trens portan cotxes per ara de 2.ª y 3.ª classes

De Amer á Salt (Gerona)

	Mati	Tarde
Núm. 4.	7'40	
Núm. 3.		1
Núm. 5.		4'30

ORDINACIÓNS

Pera Banyolas á las 9 y 11 matí (correu) y á las 2, 4 y 6 de la tarde. (Fonda del Centre y casa Jendreta)

Pera Cassá de la Selva cada mitja hora (Pont de Pedra)

Pera Olot á las 11 matí (correu) y á las 6 de la tarde. (Fonda del Centre)

Pera La Bisbal á la 1 de la tarde. (Hostal de la Rossa voltas d' en Rosés)

Pera Anglés, La Sellera y Amer á las 10 matí (correu) Hosta de Miquel Boix. (Plaça del Gra)

Pera Salt tot lo matí fins á las 6 de la tarde. (Pont de Pedra)

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU
DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

Redacció i Administració. Cort-Real, núm. 7, 1

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.

Estranger.	1'50 pessetas trimestre
Un número sol.	0'10 id.
Gerona.	1 pesseta trimestre
Fora.	1'25 id.

LA PREVISIÓ ESPANYOLA

Companyia de segurs contra incendis á prima fixa
Fundada l'any 1888

Capital: 2.000.000 de Pessetas

DOMICILI SOCIAL: ORFILA, 9. SEVILLA

Sub-direcció Regional: Plaça del Carril, 6, 2^{on} Gerona

Sub-director Regional: D. ANGEL TREMOLS Y PELL

Sinestres pagats: Rs. 3.524.286'92

BANCH VITALICI DE ESPANYA

LA PREVISIÓN

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companyias de segurs sobre la vida reunidas
Carrer Ample, núm. 64

BARCELONA

CAPITAL SOCIAL

45.000.000 DE PESSETES

Reservas en 31 Desembre de 1896. 9.235.908'05 pessetes
Capitals assegurats desde la fundació

de les C.^a fins al 30 Juny 1897. 195.906.957'44

Pagat per sinistres, pólissas vensudas

y altres comptes fins igual data. 12.691.707'02

Delegat general en la Provincia

Joseph Coderch y Bacó

Representant en la Capital

Anicet Palahi

Agents en la mateixa

Toribio Corominas.—Narcís Boadas

CORREUS

ENTRADAS

Madrid.	8'48	matí.
Barcelona.	8'48	m.
França.	7'00	m. y 3'19 tarde
Puigcerdá y Ripoll.	5'30	m.
Olot y sa línia.	5'30	
Sant Feliu de Guixols.	7'00	m. y 6 tarde
Amer y sa línia.	6'30	m.
Sant Aniol y sa línia..	7'00	m.
Estanyol y sa línia.	7'00	m.

SORTIDAS

3'19 tarde	
7'00 matí	
8'48 m. y 8'00 nit.	
11'00 m.	
11'00 m.	
9'00 m. y 6'00 tarde	
10'00 m.	
10'00 m.	
10'00 m.	

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aigua Minòxima vegetal per teuyir lo cabell. Noteval en lo mon, perquè á més de sos efectes marevollosos, no tanca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprend espesich se usa en dia perruqueria.

5, CARRER DE L' ARGENTERIA 5.—ENTRESOL.

GERONA

Son tintures superiors
las que en Máximo fabrica:
tenyintse ab elles, senyors
un vell, troba sense esfors
dona jove, guapa y rica.

TINTURA ABISSINIA INSTANTANEA